

LES NOTES DE JORRIPOLL

L'acurada i precisa SF

Joan Martí i Castell, president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, engega la introducció del DIEC2 amb aquesta consideració: "Pompeu Fabra manejava d'una manera insòlitàment precisa i acurada la llengua que ordenà." És a dir, que Jacint Verdaguer, Bernat Metge, Ausiàs March, Josep Carner, Carles Riba, Josep Maria de Sagarra, Joaquim Ruyra, Marià Manent, Joan Salvat-Papasseit, Prudenci Bertrana, Eduard Girbal Jaume, J. V. Foix, Miquel Costa i Llobera, i tots els restants escriptors contemporanis i anteriors a Fabra, no manejaven la llengua d'una manera prou precisa i acurada.

Dos moments en un

El periodista de *La Vanguardia* que ha redactat les memòries de Carles Sentís (*Memòries d'un espectador*. La Campana) deixa que el memorialista digui que l'article d'Ortega y Gasset "El error Berenguer", del 15 de novembre de 1930, que acaba amb la frase "Delenda est Monarchia", marca el moment en què els espanyols prenen partit per la república, sobtadament. I, per demostrar-ho, li deixa afegir: "Només cal recordar la frase d'un il·lustre madrileny: 'Espanya se acostó monàrquica y se ha levantado republicana.'" La frase no correspon a aquell moment, sinó a les eleccions de l'abril de 1931.

Normalitzen les cabres

El DIEC2 es pensa que les cabres poden despullar una planta dels seus brots sense menjar-se'ls! D'això se'n diu *esbrotar*: "Despullar dels seus brots (una planta). *Plantes esbrotades per les cabres*." L'acció descrita pel verb, segons deixa ben clar el DIEC2, exclou la possibilitat que les cabres es mengin els brots, perquè quan ho fan esbrotonen. L'entrada *esbrotonar*, després d'indicar que és sinònim d'*esbrotar*, afegeix aquesta accepció, absent de l'entrada *esbrotar*: "El bestiar, menjar els brots (de les plantes)."

Proa publica en un volum els magnífics relats de John Cheever seleccionats per l'autor mateix

La seva intenció va ser descriure una mena de cadena moral de comportament. Calví no va tenir cap paper en la seva educació religiosa, però, pel que sembla, la seva presència habitava en els graners de la seva infantesa i li va deixar una amargor excessiva. Ho diu ell mateix, amb aquestes paraules, i les paraules són producte de les reflexions que va fer-se quan va donar un cop d'ull als nombrosos relats escrits al llarg de la vida amb vista a fer-ne una àmplia selecció.

John Cheever (Quincy, Massachusetts, 1912 - Nova York 1982) va triar 61 relats per formar el recull. Abasten tres decennis. El volum va aparèixer als Estats Units l'any 1978 amb el títol *The Stories of John Cheever* i, cosa excepcional en un recull de relats, va assolir immediatament un impacte que encara dura. L'èxit de vendes va ser espectacular, i també el de la crítica: va rebre el premi Pulitzer i el National Book Critics Award. Abans que cap editor català no s'hagi interessat per cap novel·la seva, Proa ha tingut la magnífica pensada de traduir-li aquest volum de relats. Amb el títol *Contes*, ha estat publicat a la col·lecció "A tot vent", en versió de Jordi Martí Lloret. Hauria de ser el gran llibre del retorn de les vacances i serà, sens dubte, un dels que deixarà més satisfets els afortunats lectors que se'l comprin, aquests mesos vinents. Tant de bo sigui l'origen d'una llarga relació entre Cheever i el lector català i es vagin traduint les seves novel·les amb regularitat.

A vegades, reconeix ell mateix al pròleg, les seves històries parlen d'un món perdut fa temps, quan se sentien els quartets de Benny Goodman per la ràdio i gairebé tothom duia barret pel carrer. Però, com el porter de l'edifici on vivia, tots els personatges són, per continuar amb les seves encertades paraules, personatges que pertanyen al "passat perdurable". L'escriptor mai no es va deixar enredar per la seducció del costumisme, ni l'urbà ni el rural. Perquè parlem d'un dels mestres del relat del segle XX, comparable, i en molts aspectes superior, als grans mestres del relat del segle XIX. No és estrany que hagi estat qualificat com el Txèkhov americà.

Moltes dels relats de Cheever es poden llegir, com va dir un escriptor, com novel·les increïblement admirables i comprimides. Oberts a tota mena de referències i situacions, se situen en un terreny intermediari entre el conte i la novel·la i això els fa únics i incomparables.

Cheever considerava que el conte és el motor que manté en moviment tant la novel·la com la poesia. Les seves responsabilitats, deia, són més grans i més transcendents. "Estic segur -declarava en una entrevista- que, al llit de mort, un s'explica a si mateix un relat, i no una novel·la o un poema."

El volum inclou la meitat dels contes que va escriure, els que ell considerava més madurs i rodons. Però un geni com ell també ho havia de ser en els relats immadurs i imperfectes. Esperem poder-los llegir algun dia.

Lluís Bonada

John Cheever, al despatx, davant un Miró. La fotografia il·lustra la coberta del volum *Contes*, de Proa.